

Mgr inż. JERZY CZARNECKI

Organizacja polskiego leśnictwa i przemysłu opartego na leśnej bazie surowcowej

Организация польского лесного хозяйства и промышленности основанной на лесном сырье

Organization of Polish forestry and industry based on forest resources

Struktura organizacyjna każdej gałęzi gospodarczej zależna jest od aktualnego stanu jej rozwoju. Formy te powinny się zmieniać elastycznie, dostosowując je do stopnia intensyfikacji produkcji, aktualnych metod pracy i osiągniętego poziomu nauki i praktyki. Wprowadzając w życie nowe formy organizacyjne należy uwzględnić istniejący i planowany w najbliższych latach postęp techniczny.

O strukturze organizacyjnej leśnictwa w dużej mierze decydują sto-

sunki własnościowe. Innej organizacji wymaga gospodarka leśna skupiona w dużych, jednolicie zagospodarowanych kompleksach leśnych, a innej — drobnotowarowa gospodarka w lasach chłopskich.

Dobra organizacja oparta na właściwych założeniach ekonomicznych i planowym postępie naukowo-technicznym, zapewnia racjonalne wykorzystywanie zasobów materiałowych, urządzeń technicznych, oszczędne wykorzystywanie siły roboczej oraz kadr naukowych i administracyjno-technicznych. Słusznie mówi się np., że „dobra organizacja — to 50% zaoszczędzonego wysiłku“.

Przed omówieniem aktualnego stanu organizacyjnego leśnictwa i połączonego z nim przemysłu, przedstawię pokrótce zmiany w tym zakresie w ciągu ostatniego pięćdziesięciolecia.

Zarządzanie lasami w okresie międzywojennym było w porównaniu z obecną formą gospodarowania mniej skomplikowane. Gospodarowano bowiem wówczas w sposób dosyć uproszczony, niekiedy wręcz prymitywny, a oparty na tej gospodarce przemysł nie był należycie rozwinięty. Czynności administracyjno-gospodarcze w leśnictwie sprowadzały się w głównej mierze do organizacji produkcji surowca drzewnego, przy skromnych zabiegach pielęgnacyjnych oraz stosunkowo małym wykorzystaniu użytków ubocznych.

Administracja państwowa miała przy tym mniejszy niż obecnie zakres działania, gdyż obszar lasów państwowych wynosił wówczas około 3 338 tys. ha, czyli zaledwie 38,7% ogólnej powierzchni lasów. Lasy państwowe ponadto przerabiały we własnym zakresie tylko część pozyskiwanego surowca drzewnego, sprzedając poważne ilości w stanie okrągłym (bezpośrednio po I wojnie światowej często nawet na pniu) zarówno odbiorcom krajowym, jak też zagranicznym. We własnej administracji lasy państwowe prowadziły przed wojną zaledwie 42 tartaki. W roku gospodarczym 1934/35 przetarto w tych tartakach 1390 tys. m³ drewna, podczas gdy roczne rozmiary pozyskania drewna wynosiły wówczas 9 740 852 m³, w tym grubizny — 8 679 727 m³. Ogólna natomiast liczba czynnych tartaków wynosiła wtedy — 1490, a ich przetarcie — 6548 tys. m³. Fabryk sklejek i oklein było w 1937 r. — 35, w tym 2 duże fabryki państwowe w Białymstoku i Bydgoszczy.

Lasy niepaństwowe według danych z 1937 r. zajmowały 5 285,8 tys. ha, co stanowiło 61,3% ogólnej ilości lasów. Znaczna ich część znajdowała się w posiadaniu wielkich właścicieli i towarzystw akcyjnych. Majątki leśne, o przeciętnej powierzchni 2 033 ha, stanowiły wówczas 76,6% ogólnej ilości lasów prywatnych. Przemysł papierniczy, meblarski i stolarski były w posiadaniu prywatnym.

Wobec ograniczonego przerobu drewna we własnym zakresie, braku mechanizacji czynności pracochłonnych, korzystaniu w szerokim zakresie z taniej siły roboczej i chłopskiego sprzężaju konnego, nie zachodziła przed wojną potrzeba rozbudowy administracji i zatrudniania większej liczby wysoko wykwalifikowanego personelu technicznego.

Forma administrowania większymi lasami prywatnymi była zbliżona do przyjętej w lasach państwowych. Wyniki gospodarki leśnej w różnych majątkach leśnych były bardzo zróżnicowane, a niekiedy nawet lepsze niż w lasach państwowych. Niejednokrotnie zdarzało się jednak, że względy komercyjne przesłaniały właścicielom prywatnym troskę o postęp i ciągłość użytkowania lasu, wskutek czego gospodarke leśną prowadzono w licznych przypadkach ekstensywnie, a czasem nawet wręcz niedbale.

Lasy państwowe i prywatne, były podporządkowane Ministerstwu Rol-

nictwa i Dóbr Państwowych, (przemianowanym następnie na Ministerstwo Rolnictwa, a potem na Min. Rolnictwa i Reform Rolnych). Lasy prywatne podlegały naczelnemu urzędowi ochrony lasów, jakim był Departament Leśnictwa. Lasy państwowe podlegały najpierw tymczasowemu Zarządowi Administracji Lasów Państwowych, następnie utworzonemu przedsiębiorstwu pod nazwą Lasy Państwowe i wyłonionej przez to przedsiębiorstwu Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (1924 r.), przemianowanej w 1930 r. na Dyrekcję Naczelną Lasów Państwowych, Przedsiębiorstwo Lasy Państwowe z kolei zlikwidowano. Obszar Polski podzielono na 10 okręgowych dyrekcji lp., (po przyłączeniu Zaolzia utworzono dodatkowo Dyrekcję LP w Cieszynie). Dyrekcjom podlegały nadleśnictwa, tartaki, fabryki sklejek i inne samodzielne jednostki gospodarcze. Dyrekcji Naczelnej LP podlegały, oprócz dyrekcji okręgowych, Instytut Badawczy Lasów Państwowych i inne jednostki szczególne.

Do handlu produktami przemysłu tartaczno i sklejkowego oraz surowcem drzewnym, najpierw tylko w eksporcie, a następnie również w komisowej sprzedaży krajowej, powołano w 1931 r. spółkę „Paged“ („Polska Agencja Drzewna“) opartą na kapitale państwowym.

W miarę postępującej intensyfikacji gospodarki leśnej uległa zasadniczym przemianom forma pracy w nadleśnictwach. Wydatne zwiększenie ich operatywności (poza usprawnieniem prac biurowych, podniesieniem kwalifikacji fachowych personelu terenowego i zwiększeniem obsady nadleśnictw) nastąpiło na skutek stopniowego ograniczania powierzchni nadleśnictw przy równoczesnym normowaniu powierzchni leśnictw. Pozwoliło to na usprawnienie zarządzania i nadzoru fachowego nad pracami leśnymi. Zmiany w rozmiarach powierzchni nadleśnictw i leśnictw oraz w ich stanie ilościowym charakteryzuje się następująco:

Rok	Nadleśnictwa				Leśnictwa	
	Liczba	Powierzchnia 1 nadleśnictwa ha			Liczba	Przeciętna powierzchnia 1 leśnictwa ha
		maksym.	przec.	minim.		
1921	267	82 415	9642	1108	1123	2292
1927	355	51 918	8198	1413	1544	1885
1938	434	37 044	7388	1733	1966	1631

Proces intensyfikacji gospodarki leśnej przeprowadzano w lasach państwowych konsekwentnie. W lasach prywatnych natomiast formy organizacyjne, nie ulegały zasadniczym zmianom. Lasy te były administrowane przeważnie przez specjalne zarządy, którym podlegały nadleśnictwa i inne jednostki gospodarcze, jak np. gospodarstwa rybackie, łąkowe, destylarnie itp. Podobnie jak w lasach państwowych nadleśnictwa dzieliły się na leśnictwa, a te z kolei na obchody.

Mniejsze lasy prywatne, w tym gminne i chłopskie, podlegały nadzorowi terenowych władz administracyjnych, jak starostwa i sejmiki, a w pewnych wypadkach — komisarzy ochrony lasów.

Ogólne zasady ochrony nad lasami prywatnymi zostały ustalone dekretem z 16 stycznia 1919 r. o powołaniu urzędów ochrony lasów, znówelizowanym następnie 12 stycznia 1925 r. Jak już wspomniano naczelnym organem urzędów ochrony był Departament Leśnictwa w urzędzie ministra rolnictwa. Terenowymi urzędami ochrony lasów były najpierw komisje ochrony lasów, przemianowane następnie na komisje wojewódzkie,

w skład których wchodziłi komisarze ochrony lasów — leśnicy z wyższym wykształceniem. Od 1927 r. spod przepisów ochrony wyłączono lasy o powierzchni do 10 ha.

Przemysł drzewny i handel produktami drzewnymi oraz innymi produktami pozyskiwanymi w lasach państwowych znajdował się w gestii Dyrekcji Naczelnej i podległych jej jednostek terenowych, jak również spółki „Paged“.

W większych lasach prywatnych produkcja i zbyty były prowadzone bezpośrednio przez właścicieli majątków lub wyodrębnione zarządy i podległe im jednostki terenowe. Do koordynacji produkcji i zbytu materiałów drzewnych i in. w lasach prywatnych, szczególnie w zakresie eksportu, utworzono Radę Naczelną Związków Drzewnych w Polsce, zrzeszająca stowarzyszenia prywatnego przemysłu i handlu drzewnego, związków właścicieli tartaków itd. Sprawami tymi zajmował się również Związek Izb Przemysłowo-Handlowych.

W nowych warunkach socjalnych powstałych w Polsce po II wojnie światowej, w wyniku poważnej zmiany stosunków własnościowych, obszar lasów państwowych wzrósł do 6 713,7 tys. ha, co stanowi 81,3% ogólnej powierzchni lasów. Zmiany przestrzenne w porównaniu ze stanem przedwojennym nie były wielkie, (ogólna powierzchnia lasów w okresie międzywojennym — 8 623,9 tys. ha, obecna według danych z 1967 r. — 8 263,7 tys. ha). Pod zarządem Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego znajduje się 6 494,6 tys. ha, a do innych resortów należy 219,1 tys. hektarów. Lasy niepaństwowe zajmują przestrzeń 1 550 tys. ha, czyli 18,7% ogólnej powierzchni lasów. Do drobnych posiadaczy wiejskich należy z tego 1 290,4 tys. ha, czyli 17,1%. Przebieg tych zmian od 1944 r. do początku 1970 r. był w krótkim zarysie następujący.

Już w sierpniu 1944 r. powołano w Lublinie przy resorcie rolnictwa i reform rolnych PKWN — Dyrekcję Naczelną Lasów Państwowych, którą przeniesiono na wiosnę 1945 r. do Łodzi. Wkrótce powołano również Instytut Badawczy Leśnictwa. W dniu 29 czerwca 1945 r. Dyrekcję Naczelną LP przekształcono w Ministerstwo Leśnictwa. W tym czasie reaktywowano też Polską Agencję Drzewną „Paged“, którą przemianowano 30 grudnia 1950 r. na Państwową Agencję Drzewną „Paged“. Powołano również Państwową Centralę Leśnych Produktów Niedrzewnych „Las“.

Zmieniały się stopniowo również formy organizacyjne przemysłu drzewnego. Przemysł ten znajdował się w kilku resortach, jednak większość przerobu drewna koncentrowała się w tartakach podległych Dyrekcji Naczelnej LP. Od czerwca 1945 r. przerobem mechanicznym drewna, fabrykami suchej destylacji drewna, zakładami przerobu karpiny (ekstrakcji) i destylacji żywicy kierowało bezpośrednio Ministerstwo Leśnictwa, do czasu powstania w dniu 1 stycznia 1950 r. Centralnego Zarządu Przemysłu Leśnego, któremu podporządkowano 37 rejonów przemysłu leśnego z podległymi im tartakami, 5 fabryk sklejek, 1 fabrykę płyt pilśniowych, 2 zakłady suchej destylacji drewna, 3 fabryki ekstrakcji i 2 destylarnie żywicy.

Przetwórczy przemysł drzewny oparty na przerobie półfabrykatów, jak np. fabryki mebli, stolarnie techniczne itp. — podporządkowano początkowo Ministerstwu Przemysłu i Handlu, a później Ministerstwu Przemysłu Lekkiego. Część tego przemysłu znalazła się następnie w innych resortach jak resort budownictwa, drobnej wytwórczości itp. Przemysł celulozowo-papierniczy, przydzielony był do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, następnie znalazł się w Ministerstwie Przemysłu Chemicznego.

W resorcie leśnictwa utworzono w styczniu 1950 r. Biuro Projektów Leśnictwa, oraz Centralny Zarząd Lasów Państwowych. W czerwcu 1951 r. powstaje Zarząd Przemysłu Maszynowego i Mechanizacji Leśnictwa, a w listopadzie tegoż roku — Instytut Technologii Drewna w Poznaniu.

W rezultacie dokonanych przemian organizacyjnych ministrowi leśnictwa podlegały już w 1952 r.:

1. Centralny Zarząd Lasów Państwowych z 17 okręgami lasów państwowych, z podległymi tym okręgom 131 rejonami lasów państwowych, tworzącymi nadbudówkę administracyjną nad nadleśnictwami i leśnictwami, (nadleśnictw było wówczas około tysiąca, łącznie z innymi jednostkami specjalnymi, jak gospodarstwa łakowe, rybackie itp.);

2. Centralny Zarząd Przemysłu Leśnego z 32 rejonami przemysłu leśnego i 10 wyodrębnionymi zakładami;

3. Zarząd Przemysłu Maszynowego i Mechanizacji Leśnictwa z 10 samodzielnych zakładami;

4. Państwowa Centrala Drzewna „Paged“ z 17 ekspozyturami i 14 wchodzącymi w ich skład biurami transportu;

5. Państwowa Centrala Leśnych Produktów Niedrzewnych „Las“, również z 17 ekspozyturami i wieloma zakładami przetwórczymi;

6. Instytut Badawczy Leśnictwa, w Warszawie oraz Instytut Technologii Drewna w Poznaniu;

7. 11 zawodowych średnich szkół leśnych i 3 przemysłu drzewnego oraz 5 leśnych ośrodków szkoleniowych.

Ponadto w zakresie nadzoru nad lasami niepaństwowymi urzędowi ministra leśnictwa podlegały samodzielne oddziały leśnictwa przy prezydiach wojewódzkich rad narodowych i referaty leśnictwa przy prezydiach powiatowych rad narodowych.

Uchwałą Prezydium Rządu z 12 lutego 1955 r. nadano Ministerstwu Leśnictwa nowy statut organizacyjny, zgodnie z tym (po likwidacji 1 kwietnia 1955 r. Centralnego Zarządu Lasów Państwowych, przeorganizowaniu Państwowej Centrali Drzewnej „Paged“ w Centralę Zbytu Drewna przy M.L. i Centralę Handlu Zagranicznego „Paged“ przy Ministerstwie Handlu Zagranicznego oraz Państwowej Centrali Leśnych Produktów Niedrzewnych „Las“ w Centralny Zarząd Leśnej Produkcji Niedrzewnej), w skład urzędu ministra wchodziły:

1) gabinet ministra, departamenty: planowania; inwestycji; kadr; pracy i płacy; finansowy; techniki; zaopatrzenia; lasów nadzorowanych i łowiectwa; biuro centralnej księgowości i samodzielne stanowisko głównego inspektora BiHP i głównego inspektora ochrony przeciwpożarowej; wydział organizacji oraz inspekcja resortowa;

2) zarządy: zagospodarowania lasu; użytkowania lasu; zbytu; transportu; administracyjno-gospodarczy; szkolenia zawodowego oraz ochrony przyrody;

3) centralne zarządy: przemysłu leśnego; leśnej produkcji niedrzewnej oraz przemysłu maszynowego leśnictwa.

Ministrowi leśnictwa podlegały bezpośrednio okręgi lasów państwowych, Biuro Projektów Leśnictwa, Instytut Badawczy Leśnictwa oraz Instytut Technologii Drewna.

Przy Ministrze utworzono również kolegium i jako organ doradczy — Państwową Radę Ochrony Przyrody.

Ta forma organizacyjna uległa jednak wkrótce dalszej zmianie w wyniku dekretu rządowego z 11 lipca 1956 r. o utworzeniu Ministerstwa

Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w drodze fuzji Min. Leśnictwa z istniejącym od 1952 r. Min. Przemysłu Drzewnego i Papierniczego.

Realizacja postanowień tego dekretu doprowadziła do zintegrowania w dużym stopniu gospodarki leśnej z przemysłem opartym na leśnej bazie surowcowej. Poza uwolnieniem pewnych rezerw osobowych dla gospodarki krajowej wskutek kompresji etatów, osiągnięto optimum organizacyjne zaopatrywania głównych odbiorców w surowce produkowane przez lasy państwowe. Równocześnie stworzono warunki do racjonalnego wykorzystywania bazy surowcowej, w tym szczególnie drzewnej, w drodze uporządkowania warunków odbioru surowca drzewnego przez zakłady zajmujące się jego mechanicznym lub chemicznym przerobem oraz do wydatnego zwiększenia stopnia wykorzystywania drewna drobnowymiarowego i odpadowego.

W konsekwencji integracji uległy złagodzeniu dysproporcje występujące w rentowności różnych gałęzi produkcyjnych, jak leśnictwo, przemysł tartaczny, papierniczy i in., których zyski są zależne od cen na surowce pozyskiwane w leśnej bazie surowcowej. Uzyskiwanie wysokich zysków przez niektóre z wymienionych przemysłów straciło na ostrości, skoro większa część surowców leśnych jest obecnie przerabiana w przedsiębiorstwach należących do tego samego resortu. Akumulacja uzyskiwana z przerobu surowców pochodzących z leśnej bazy surowcowej i wynikająca z produkcji tych surowców, pozwoliła na prawidłową ocenę znaczenia tej ważnej gałęzi gospodarki narodowej, jaką jest leśnictwo i połączony z nim przemysł.

Uchwałą Rady Ministrów nr 168/69 z 26 sierpnia 1969 r. nadano Ministerstwu Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego nowy statut organizacyjny. Zgodnie z tym statutem Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego jest upoważnione do koordynacji i nadzoru działalności i rozwoju zarówno państwowego gospodarstwa leśnego, jak też wszystkich podległych przemysłów: tartaczno i wyrobów drzewnych; płyt, sklejek i zapalek; meblarskiego; celulozowo-papierniczego; przetworów papierowych i materiałów biurowych oraz maszynowego produkującego maszyny, urządzenia i narzędzia dla potrzeb leśnictwa i połączonych z nim przemysłów.

Resort leśnictwa i przemysłu drzewnego zajmuje się również: sprawami związanymi ze skupem i przetwórstwem płodów runa leśnego i gospodarką surowcami i wyrobami z drewna oraz papierem, a w szczególności bilansowaniem, rozdzielnictwem i kontrolą zużycia wyrobów z drewna i papieru w skali krajowej; lasami nie stanowiącymi własności Państwa, jak również lasami znajdującymi się pod zarządem innych organów państwowych; sprawami ochrony przyrody, łowiectwa, zalesień nieużytków oraz zadrzewiania kraju.

Do podstawowych zadań Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego należy m. in. stworzenie i zagwarantowanie warunków zapewniających pełne zaspokojenie potrzeb społecznych i całej gospodarki narodowej oraz eksportu w wyroby produkowane przez nadzorowane branże gospodarcze i dziedziny działalności, Ministerstwo realizuje funkcję koordynacji ogólnokrajowej w zakresie wykonywanych czynności przez nadzorowane zjednoczenia wiodące zgodnie z obowiązującymi przepisami i zawartymi porozumieniami gospodarczymi.

Urząd ministra składa się obecnie z: gabinetu ministra; departamentów: planowania, organizacji, pracy i płac, inwestycji i techniki, kadr i szkolenia zawodowego, księgowości i rewizji, gospodarki drewnem i ob-

rotu towarowego, lasów nadzorowanych i łowiectwa, wojskowego; zarządu ochrony przyrody, głównego inspektoratu higieny i bezpieczeństwa pracy, biura budżetowo-gospodarczego.

Ponadto przy Ministrze działają:

- 1) Kolegium będące organem doradczym w sprawach szczególnie ważnych,
- 2) Rada Naukowo-Techniczna, jako organ opiniodawczy i doradczy,
- 3) Państwowa Rada Ochrony Przyrody działająca w oparciu o postanowienia ustawy z 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody i inne ważne akty regulujące zakres jej kompetencji,
- 4) Państwowa Rada Łowiecka, jako organ doradczy i opiniodawczy w sprawach dotyczących łowiectwa.

Bezpośredniemu nadzorowi ministra leśnictwa i przemysłu drzewnego podlegają:

- a) Lasy Państwowe;
- b) zjednoczenia: Przemysłu Tartaczno- i Wyróbów Drzewnych; Przemysłu Płyt, Sklejek i Zapalek; Przemysłu Meblarskiego; Przemysłu Celulozowo-Papierniczego; Przemysłu Przetworów Papierowych i Materiałów Biurowych; Produkcji Leśnej „Las“ oraz Przemysłu Maszynowego Leśnictwa;
- c) biura: Projektów Przemysłu Drzewnego, Urządzania Lasu i Projektów Leśnictwa oraz Obliczeń Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego;
- d) instytuty: Badawczy Leśnictwa, Technologii Drewna oraz Celulozowo-Papierniczy.

Poza tym minister nadzoruje poprzez Departament Kadr i Szkolenia Zawodowego technika leśne i przemysłu drzewnego, zasadnicze szkoły leśne oraz ośrodki szkoleniowe.

Minister sprawuje nadzór nad działalnością:

- a) Polskiego Związku Łowieckiego w oparciu o postanowienia ustawy z 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim,
- b) Stowarzyszenia „Liga Ochrony Przyrody“.

Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego spełnia również funkcje wynikające z nadzoru ministra nad:

- 1) lasami niepaństwowymi i lasami pozostającymi pod zarządem innych organów państwowych,
- 2) zagospodarowaniem i ochroną zadrzewiania w kraju,
- 3) zalesianiem nieużytków i innych gruntów niepaństwowych,
- 4) gospodarką łowiecką na terenach nienależących do państwowego gospodarstwa leśnego,
- 5) ochroną przyrody, a w szczególności nad zachowaniem i właściwym użytkowaniem zasobów przyrody oraz tworów przyrody żywej i nieożywionej, których ochrona leży w interesie publicznym.

Duża różnorodność funkcji Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w obecnych ramach organizacyjnych, przy skupieniu w jednym resorcie, pod jednolitym kierownictwem, licznych, poważnych jednostek organizacyjnych zarówno produkcyjnych jak też administracyjnych i dydaktycznych, umożliwia zintegrowanie gospodarstwa leśnego z przemysłem opartym na leśnej bazie surowcowej.

Należy jeszcze wspomnieć o utworzeniu z dniem 1 stycznia 1969 roku nowej organizacji gospodarczej pod nazwą Lasy Państwowe, o bogatym zakresie działalności i doskonalszym znaczeniu społecznym w porównaniu

z przedsiębiorstwem o takiej samej nazwie, utworzonym w 1924 r., nastawionym wyłącznie na czerpanie zysków bez większej troski o zabezpieczenie trwałości użytkowania lasu.

W skład organizacji Lasy Państwowe wchodzi:

1. Jednostki zgrupowane jako przedsiębiorstwa terenowe o nazwie okręgowy zarząd lasów państwowych. Jest ich 17, czyli po jednym w każdym województwie. Skupiają się w nich poza wydziałami i innymi komórkami organizacyjnymi: nadleśnictwa dzielące się z kolei na leśnictwa, zespoły składnic, ośrodki transportu leśnego, ośrodki remontowo-budowlane oraz inne przedsiębiorstwa do zadań szczególnych w zakresie gospodarstwa leśnego.

2. Inne podporządkowane jednostki organizacyjne, a mianowicie Zakłady Naprawcze Taboru Leśnego w Trzciance, Stacja Oceny Maszyn i Narzędzi Leśnych w Bedoniu i Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Technicznego Leśnictwa w Poznaniu.

3. Naczelny Zarząd Lasów Państwowych, który — zgodnie z obowiązującym od 1 lipca 1969 r. statutem oraz regulaminem obowiązującym od 1 marca 1970 r., uformował się w sposób następujący:

Naczelny Zarząd Lasów Państwowych jest organem wykonawczym naczelnego dyrektora Lasów Państwowych.

Naczelny dyrektor kieruje działalnością NZLP zgodnie z socjalistyczną zasadą jednoosobowego kierownictwa. Funkcje swoje wykonuje on przy pomocy zastępców do spraw: ekonomicznych, zagospodarowania lasu, użytkowania lasu oraz głównego księgowego.

Nadzór nad działalnością Lasów Państwowych, sprawuje minister leśnictwa i przemysłu drzewnego.

Przy analizie organizacji leśnictwa polskiego i przemysłu opartego na leśnej bazie surowcowej, nie należy tracić z pola widzenia wielu organizacji związanych nierozzerwalnie z życiem lasów polskich i ich gospodarczą działalnością, współdziałających z resortem leśnictwa i przemysłu drzewnego, służących radą i pomocą.

Należy tu wymienić:

Związek Zawodowy Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego, Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Chemicznego, Polskie Towarzystwo Leśne, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa i Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Papierniczego, czasopisma naukowe i techniczne: miesięcznik „Sylwan“, dwutygodnik „Las Polski“, miesięczniki: „Przemysł Drzewny“ i „Przegląd Papierniczy“. Publikacje wydawane są przez instytuty resortowe oraz Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.

Z działalnością resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego są również powiązane w zakresie kontroli i pomocy (zależnie od posiadanych prerogatyw): Najwyższa Izba Kontroli, Komisja Rolna KC PZPR, Komisja Sejmowa Leśnictwa, ZSL, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk — Komitet Nauk Leśnych, Komitet Technologii Drewna oraz wyższe uczelnie leśne — Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i Wyższe Szkoły Rolnicze w Krakowie i Poznaniu.